

انوار السالكين

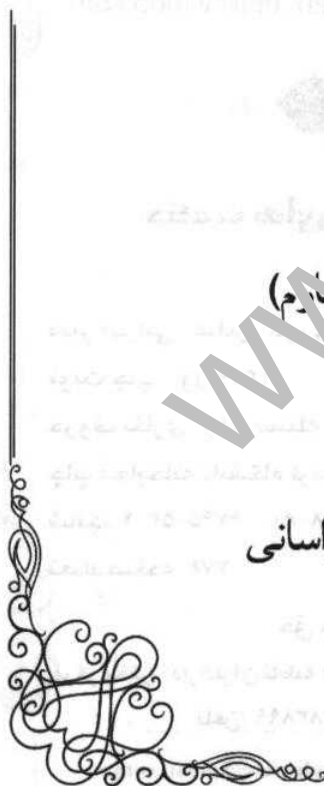
جلد اول

(حکمت اول تا سی و چهارم)

سیدہ صدیقہ صاحبکار خراسانی

انتشارات دامینہ - واسع

۱۳۹۶

سرشناسه
 عنوان و نام پدیدآور : صاحبکار، سیده صدیقه، ۱۳۳۸
 مشخصات نشر : شرح روان نهج البلاغه امیر المومنین علیه السلام (حکمت‌ها) همراه با ترجمه
 مشخصات ظاهری : لغت به لغت و بیان نکات ادبی واژه‌ها / سیده صدیقه صاحبکار خراسانی
 شابک : مشهد: دامینه: واسع، ۱۳۹۶
 جلد ۱. حکمت‌ها (۱ تا ۳۴)
 دوره: ۹-۶-۶۷۶۵-۶۰۰-۹۷۸ ج ۱: ۲-۵۳-۶۷۶۵-۶۰۰-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی : فنی
 عنوان قراردادی : نهج البلاغه. برگزیده. شرح
 موضوع : علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق،
 نهج البلاغه - نقد و تفسیر
 شناسه افزوده : علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق،
 نهج البلاغه - شرح
 رده بندی انگره : ۱۷ ۱۳۹۵ ص ۰۴۲۳ / BP۳
 رده بندی دبئی : ۲۹۷/۹۵۱۵
 شماره کتبیسناسی ملی : ۱۵۲۸۳۲۱

انتشارات دامینه
 تلفن : ۲۸۰۲۸۸۸۵ همراه : ۰۹۱۵۱۱۰۱۹۶۲
 نمابر: ۲۸۸۳۸۸۸۶
 مشهد: قس - بهار وکیل آباد ۸ - ارشاد ۱ پلاک ۲۵
 Vase_Pul@yahoo.com Damineh_Pul@yahoo.com

حکمت‌های نهج البلاغه (ج ۱) حکمت‌ها ۳۴

سیده صدیقه صاحبکار خراسانی

مدیر اجرایی : عباس آجوری
 نوبت چاپ : اول ۱۳۹۶
 حروف نگاری : زهرا سنبله
 چاپ : چاپخانه دانشگاه فردوسی مشهد
 شابک: ۲-۵۳-۶۷۶۵-۶۰۰-۹۷۸
 شابک دوره: ۹-۶-۶۷۶۵-۶۰۰-۹۷۸
 قیمت : ۲۵۰۰۰ تومان
 قطع: وزیری
 صفحه آرا: راحله رضایی
 شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه
 ناشر: دامینه - واسع

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است.

مرکز پخش : دارالقرآن فاطمه الزهرا
 مشهد - پیروزی ۷ - استاد حامد ۱۰ - پلاک ۲۵
 تلفن: ۳۸۷۸۳۸۹۹ - ۳۸۷۸۰۹۶۸ همراه: ۰۹۱۵۵۰۴۵۸۱۰

۹.....	مقدمه
۱۳.....	محتوای حکمت اول
۱۶.....	روش برخورد با فتنه‌ها
۲۰.....	علت تشبیه به بچه شتر نر
۲۳.....	محتوای حکمت دوم
۲۶.....	شناخت ضد ارزش‌ها
۳۷.....	محتوای حکمت سوم
۳۹.....	شناخت زمینه‌های اخلاقی
۴۹.....	محتوای حکمت چهارم
۵۱.....	شناخت رذایل و فضایل اخلاقی
۵۳.....	انواع عجز
۶۷.....	محتوای حکمت پنجم
۷۰.....	شناخت ارزش‌های اخلاقی
۷۸.....	علت تشبیه فکر به آینه
۸۱.....	محتوای حکمت ششم
۸۴.....	ارزش رازداری و خوش‌رویی
۸۹.....	علت تشبیه تحمل، به گورستان عیب‌ها
۹۴.....	وجه تمایز این دو عبارت
۹۵.....	محتوای حکمت هفتم
۹۷.....	ایثار اقتصادی و یاد آخرت
۹۹.....	انواع صدقه
۱۰۰.....	آثار صدقه در دنیا و آخرت

۱۰۳.....	محتوای حکمت هشتم
۱۰۵.....	شگفتی های تن آدمی
۱۱۷.....	محتوای حکمت نهم
۱۱۹.....	عاقبت اقبال و ادبار دنیا
۱۲۵.....	محتوای حکمت دهم
۱۲۸.....	روش زندگی با مردم
۱۳۳.....	محتوای حکمت یازدهم
۱۳۵.....	روش برخورد با دشمن
۱۴۱.....	محتوای حکمت دوازدهم
۱۴۳.....	آیین دوست یابی
۱۴۹.....	محرای حکمت سیزدهم
۱۵۱.....	روش استفاده از نعمت ها
۱۵۷.....	محتوای حکمت - چهاردهم
۱۵۹.....	روش برخورد با خویشاوندان
۱۶۳.....	محتوای حکمت پانزدهم
۱۶۵.....	روش برخورد با فریب خوردگان
۱۶۹.....	دیدگاه های شارحان نهج البلاغه
۱۷۱.....	محتوای حکمت شانزدهم
۱۷۳.....	شناخت جایگاه جبر و اختیار
۱۷۷.....	نمونه هایی چند از تأثیر تقدیرات بر تدبیر انسان
۱۷۹.....	محتوای حکمت هفدهم
۱۸۲.....	ضرورت رنگ کردن موها

- ۱۸۹.....محتوای حکمت هجدهم
- ۱۹۱.....ره آورد شوم فرار از جنگ
- ۱۹۵.....پاسخ به یک شبهه
- ۱۹۶.....یاری نکردن حق، کمک‌رسانی به باطل است
- ۱۹۷.....محتوای حکمت نوزدهم
- ۱۹۹.....ره آورد شوم هواپرستی
- ۲۰۷.....محتوای حکمت بیستم
- ۲۰۹.....روش بر حق، با جوانمردان
- ۲۱۳.....محتوای حکمت بیست و یکم
- ۲۱۵.....ارزش‌ها و ضد ارزش‌ها
- ۲۲۱.....محتوای حکمت بیست و دوم
- ۲۲۳.....روش گرفتن حق
- ۲۲۷.....محتوای حکمت بیست و سوم
- ۲۲۹.....ضرورت عمل‌گرایی
- ۲۳۵.....محتوای حکمت بیست و چهارم
- ۲۳۸.....روش یاری کردن مردم
- ۲۴۵.....محتوای حکمت بیست و پنجم
- ۲۴۷.....ترس از خدا در فزونی نعمت‌ها
- ۲۵۳.....محتوای حکمت بیست و ششم
- ۲۵۵.....رفتارشناسی (نقش روحیات در تن آدمی)
- ۲۵۹.....محتوای حکمت بیست و هفتم
- ۲۶۱.....روش درمان دردها

۲۶۵.....	محتوای حکمت بیست و هشتم
۲۶۷.....	برترین پارسایی
۲۷۱.....	محتوای حکمت بیست و نهم
۲۷۳.....	ضرورت یاد مرگ
۲۷۷.....	عمر محدود و آرزوی نامحدود
۲۷۹.....	محتوای حکمت سی ام
۲۸۱.....	پرهیز از غفلت و دگر
۲۸۷.....	محتوای حکمت سی و یکم
۳۱۳.....	راه های افزایش حلم
۳۱۵.....	پایه چهارم ایمان: جهاد
۳۲۸.....	شناخت اقسام کفر و تردید
۳۴۲.....	تفاوت مرأء با جدال
۳۵۱.....	محتوای حکمت سی و دوم
۳۵۳.....	جایگاه انجام دهنده ی کارهای خیر
۳۵۹.....	محتوای حکمت سی و سوم
۳۶۲.....	اعتدال در بخشش و حسابرسی
۳۶۷.....	محتوای حکمت سی و چهارم
۳۶۹.....	راه بی نیازی
۳۷۴.....	منابع و مأخذ

مقدمه

﴿ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي لَا يَبْلُغُ مَدْحَهُ الْقَائِلُونَ وَلَا يُحْصِي نِعْمَاهُ الْعَادُونَ ﴾

«سپاس مخصوص خداوندی است که سخنوران عالم در مدح او ناتوان اند و شمارش در آن در شمردن نعمت هایش عاجز».

حمد و ستایش مخصوص خداوند است که یادش آرام بخش دل‌هاست همان که قرآن را برای هدایت بنده‌گان خود نازل فرمود و پیامبر ﷺ را به عنوان مفسر آن و امامان معصوم علیهم السلام را به عنوان ادامه دهندگان خط رسالت حضرتش قرار داد.

درود بی پایان بر نبی مکرم اسلام ﷺ که عمره برکت خود را در جهت تفسیر قرآن و بیان حقایق ناب آن، صرف کرد در ارسال‌های والایی چون امیرمؤمنان علی ابن ابیطالب علیهما السلام و فرزندان بزرگوارش را به همراهی انسانی هدیه فرمود.

سلام بر دومین شخصیت عالم بشریت، امیرمؤمنان علی علیهما السلام که به عنوان باب علم پیامبر ﷺ عالم وجود را به نور علم و زهد خویش مزین فرمود. نهج البلاغه، سخنان و کلام دلنشین و معجزه آسای مولای متقیان که به حق «برادر قرآن» نام گرفته، بعد از قرآن کریم، بهترین و عظیم‌ترین اثر

جاودانه‌ی اسلام است.

خداوند سبحان را سپاس می‌گوییم که ما را به چنگ زدن به ریسمان ولایت بهترین خاندان هدایت نمود؛ بزرگوارانی که همگی گنجینه‌های وحی و کلیدهای غیب‌اند.

الطاف خداوند شامل حال شد و مجالی را برای کلامی چند در مورد امیر ملک سخن فراهم آورد و آنچه ما را به این کار فراخواند، طعنه و ستانازی محتوای برخی دشمنان پیشین و معاصرین، بر کتاب «نهج البلاغه» است که می‌گویند این کتاب، کلام امیرالمؤمنین علیه السلام نبوده، بلکه مطالبی است که سید محمد و برادرش سید مرتضی ساخته و به ایشان نسبت داده‌اند. در حالی که زبان از آوردن خطبه‌ای از خطبه‌های «نهج البلاغه» و حکمتی هر چند کوتاه از کلمات رسالت آن حضرت، چه از جنبه‌ی لفظی و چه از جنبه‌ی معنوی، قاصر است.

سخنوران انگشت نما، معروف و مشهور همه، جیره خوار امام علیه السلام و بهره‌مند از کلام اویند.

عقل‌ها در برابر نوشته‌ها، نامه‌ها، خطبه‌ها، حکمت‌های ایشان متحیر و اندیشه‌ی نوابغ در مقابل ایشان فروتن و خاضع است، چرا که کلام ایشان در بردارنده‌ی تازه‌های حکمت، حقایق عقلی و مسائل نهی در توحید خداوندی است که بر بلندای معرفتش جز سخن وحی، توان رسیدن ندارد که: «سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ»^۱.

آوازه‌ی خطبه‌ها، نامه‌ها و حکمت‌ها، دعاها و کلمات قصار حضرت علی علیه السلام که «نهج البلاغه» اندکی از آن است با وجود تلاش بی‌حد بنی‌امیه

در جهت محو کردن آثار حضرت و خاموش کردن نور ایشان، در همه جا پیچیده و این همان وعده‌ی حتمی و قضای قطعی خداوند است که در قرآن کریم به ما وعده فرموده که می‌خواهند نور خدا را با دهان‌هایشان خاموش کنند و خداوند جز کمال رساندن نور خود را نمی‌خواهد، هر چند کافران را خوش نیایند.^۱

در اینجا برای استفاده‌ی کامل از این گنجینه‌ی ارزشمند مناسب است به سخنان رهبر عظیم انقلاب، آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی) توجه کنیم که فرمودند: امروزه با این پیشرفت‌های علمی و تکنولوژی، توجه به نهج البلاغه را کم رنگ می‌بینیم مثل اینکه نمی‌دانیم چه گنجینه‌ی بی‌پایانی در این کتاب هست یا هنوز برای مردم ما، حتی برای محققین ما، اهمیت دستیابی به این منبع عظیم به طور کامل کشف نشده و توصیه می‌کنم به این کتاب بی‌نظیر و گنجینه‌ی تمام نشدنی بیشتر توجه شود چرا که امروز ملت و جامعه‌ی ما بیش از پیش به دستورالعمل‌های آن بزرگوار محتاج است.

مرحوم سید رضی در این بخش از کتاب حدود ۴۸۰ سخن کوتاه از کلمات حکمت آمیز امیرمؤمنان علی (علیه السلام) را گرد آورد، که گاه جمله‌ای از آن می‌تواند عنوان یک مقاله‌ی سودمند و یا موضوع یک کتاب گردد و به یقین منطبق ساختن زندگی بر آن‌ها سبب پیشرفت و سربلندی و سعادت در دنیا و آخرت است.

اثری که پیش روی شماست، شرح مختصری از حکمت‌های پربهای نهج البلاغه است که به دنبال خطبه‌ها و نامه‌های آن حضرت با توجه به کمی بضاعت به قلم تحریر در آوردم و از آن جا که هرگز ادعای شناوری

۱- قرآن کریم: توبه (آیه / ۳۲): «يُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نَوْرَ اللَّهِ بِأَقْوَامِهِمْ وَيَأْتِيَ اللَّهُ بِأَنُورٍ كَرِيمٍ تَوْبَهُ (آیه / ۳۲): «يُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نَوْرَ اللَّهِ بِأَقْوَامِهِمْ وَيَأْتِيَ اللَّهُ بِأَنُورٍ كَرِيمٍ تَوْبَهُ

در دریای اندیشه‌های بلند علوی را نداشته‌ام، لطف خداوند منان و عنایت خاص حضرت علی علیه السلام یار و همراهم شد تا توانستم با گذر و نظری به کلمات قصار مولا علیه السلام، این مجموعه را به دوست داران حق و فضیلت تقدیم کنم تا چه قبول افتد و چه در نظر آید.

سخنی با امام عصر علیه السلام

یا ایها العزیز بین خسته حالیم

چشمان پر ستاره و دستان خالیم

مانیم آن خیر که به میقات آمدیم

شرمنده با بضاعت مزجاة آمدیم

شام فراق سوره، والین خوانده‌ایم

یوسف ندیده اوف لنا الکیل خوانده‌ایم

در پایان این مجموعه سخنان جمع آوری شده‌ی حضرت را به ساحت قدس امیرمؤمنان علیه السلام تقدیم می‌کنم و بعد از آن از وجود مبارک حضرتش استمداد می‌طلبم که ثوابی از این مجموعه را به روح بلند پدرم سید مهدی و برادرم سید محمد صاحبکار خراسانی و خواهرم سیده فاطمه صاحبکار خراسانی که به تازگی به لقاء الهی پیوستند و مخصوصاً مادرم، که پیوسته مشوق این حقیر در کسب معارف اسلامی و الهی بوده و درس دینداری را به من آموخته، عنایت بفرمایند و برای آنان از خداوند سبحان طلب آمرزش و مغفرت می‌کنم.

«الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنَ الْمُتَمَسِّكِينَ بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام»